

ОБЛІК ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Царук Н. Г.,

**кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування**

**Відокремленого підрозділу НУБіП України «Ніжинський агротехнічний
інститут», м. Ніжин, Чернігівська обл.**

Для досягнення кліматичних цілей, визначених на міжнародному рівні, більшість країн, що розвиваються, планують скоротити викиди парникових газів, пов'язані з тваринництвом. Це амбітне завдання неможливо вирішити без вдосконалення системи обліку викидів, щоб задокументувати пом'якшення наслідків у тваринницькому секторі.

В країнах ЄС 17% загального обсягу викидів парникових газів припадає на тваринництво, що завдає навколишньому середовищу більше шкоди за автомобілі. Дані дослідження Greenpeace показують, що за період з 2007 по 2018 рік викиди від тваринництва збільшилися на 39 млн тонн CO₂ (+6%). При цьому тварини, яких вирощують на європейських фермах, продукують 502 млн тонн CO₂ на рік [1].

Опитування проекту Climatelinks показало, що лише п'ять із 140 опитаних країн, що розвиваються, мають методи вимірювання, звітності та верифікації парникових газів (так звана система MRV: measurement, reporting, verification), які фіксують скорочення викидів, пов'язані зі збільшенням продуктивності худоби або вдосконаленням управління сільським господарством. Більшість країн використовують звітність «Рівня 1» на основі кількості тварин. У результаті країни могли повідомляти лише про пом'якшення, досягнуте шляхом зменшення кількості тварин, навіть якщо вони досягали пом'якшення за рахунок змін у практиці їх вирощування. Враховуючи, що 92 країни включили викиди від тваринництва до своїх

національно визначених внесків, країни зацікавлені в якнайшвидшому вдосконаленні методів MRV [2].

Концепція MRV походить від Балійського плану дій, узгодженого в рамках переговорів щодо тексту Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, прийнятої на Балі у 2007 році. Балійський план дій передбачає, що дії щодо пом'якшення наслідків зміни клімату – головним чином скорочення викидів парникових газів – має бути реалізовано у спосіб, який «можна вимірювати, звітувати та перевіряти», і ця ідея з тих пір принесла значні наслідки для міжнародних переговорів [3].

Ключовою функцією MRV є підвищення прозорості через відстеження національних рівнів викидів парникових газів, відстеження отриманих потоків кліматичного фінансування або впливу заходів із пом'якшення наслідків. MRV полегшує обмін інформацією та досвідом і дозволяє оцінити, чи досягнуто поставлених цілей. Це демонструє безперервність дій країни, що зміцнює міжнародну довіру донорів кліматичного фінансування та інших інвесторів.

Дослідження [4, 5] свідчать, що реалізація методів MRV передбачає удосконалення обліку в галузі тваринництва на всіх стадіях: від процесів вирощування тварин, транспортування і споживання продукції тваринництва до методів і практик утилізації відходів. Традиційне розуміння меж обліку у тваринництві є застарілим в умовах переорієнтації підприємств, галузі та країн на цілі сталого розвитку економіки, адже не вархує можливостей облікової оцінки впливів і наслідків виробництва продукції тваринництва. Ці впливи необхідно оцінювати та аналізувати в трьох площинах, які формують структуру звітів про сталий розвиток: екологія, соціальна сфера, корпоративне управління.

На наш погляд, удосконалення обліку у галузі тваринництва є необхідною умовою практичної реалізації методів MRV задля досягнення цілей сталого розвитку. Насамперед, потрібно окреслити його межі та предмет на основі аналізу ланцюгів виробництва і постачання продукції тваринництва. На кожному рівні ланцюга постачання худоби природні, людські, соціальні та

вироблені ресурси використовуються для виробництва кормів, тварин і їжі. Спосіб управління цими ресурсами справді впливає (позитивно чи негативно) на запаси природних, людських, соціальних і вироблених ресурсів, і відповідно, досягнення цілей сталого розвитку шляхом скорочення викидів парникових газів. Отже, сучасний облік у тваринництві повинен охоплювати (виявляти, фіксувати та оцінювати) вхідні ресурси, всі стадії виробництва і споживання продукції тваринництва та наслідки (впливи) такого виробництва.

Список використаних джерел

1. Farming for failure. How European animal farming fuels the climate emergency. Greenpeace, 2020. URL: <https://storage.googleapis.com/planet4-eu-unit-stateless/2020/09/20200922-Greenpeace-report-Farming-for-Failure.pdf>

2. White J., Gurwick N. Improving accounting for livestock emissions and emission reductions. *Climatelinks*, December 4, 2018. URL: <https://www.climatelinks.org/blog/improving-accounting-livestock-emissions-and-emission-reductions>

3. Wartmann S., Larkin J., Eisbrenner K., Jung M. Knowledge Product. Elements and Options for National MRV Systems based on the Autumn School of the International Partnership on Mitigation and MRV “MRV – today, tomorrow and the future”. *The International Partnership on Mitigation and MRV*, August 2013. URL: https://carbon-turkey.org/files/file/docs/Elements_and_Options_for_National_MRV_Systems.pdf

4. El-Hage Scialabba N. Chapter 14 - Full-cost accounting for decision-making related to livestock systems. In *Managing Healthy Livestock Production and Consumption*. 2022. pp. 223-244. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-823019-0.00026-X>

5. Людвенко Д. В. Інформаційні потреби екологічно свідомого суспільства щодо функціонування підприємств тваринництва. *Облік і фінанси*. 2020. № 4(90). С. 22-29. DOI [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-4\(90\)-22-29](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-4(90)-22-29)